

Kainuu-ohjelman ennakointi ja seurantaraportti

217/81/2015

MH § 8

Kainuun ennakointi- ja seurantaryhmässä on Kainuun liiton koordinoimana valmisteltu Kainuu-ohjelman seurantaraportti (tammikuu 2017). Seurantaraportissa kuvataan Kainuun maakunnan viime vuosien kehitys ja ennakoidaan tulevaa ja nostetaan esille Kainuun kehityksen kriittisiä kohtia. Tarkastelun kohteina ovat väestönkehitys, kilpailukyky ja työllisyys, elinympäristön laatu, väestön hyvinvointi, osaaminen sekä saavutettavuus Kainuussa. Lisäksi tarkastellaan Kainuu-ohjelmaa toteuttavien kehittämishankkeiden ja yritystukien volyymejä, Kainuun älykkään erikoistumisen strategian toteutumista sekä sote- ja maakuntauudistuksen tulevia vaikutuksia Kainuussa.

Maakuntaohjelman päivitys tehdään Kainuussa kuluvan vuoden 2017 aikana. Maakunta- ja soteuudistus on esivalmisteluvaiheessa. Tämä seuranta- ja ennakointiraportti tarjoaa tausta-aineistoa ja eväitä molempiin prosesseihin. Maakuntaohjelmatyön aikana seurantaraporttia voidaan edelleen päivittää ohjelmatyön tarpeiden sekä uusien tilasto- ja seurantatietojen valmistuessa.

Ennakointi- ja seurantaraportista piirtää kuvaa Kainuusta vastakohtaisuuksien maakuntana, jossa on vaikeita kehittämishaasteita mutta myös valtavia mahdollisuuksia. Väestön kehitys ei ole kehittynyt Kainuu-ohjelmassa asetettujen tavoitteiden suuntaan. Vuoden 2016 marraskuun lopussa Kainuun väkiluku oli 74902 henkilöä, jossa on laskea 422 henkilöä vuoden 2016 alusta. Erityisesti Kainuun väestöä ovat vähentäneet ikärakenteesta johtuva korkea kuolleisuus ja alhainen syntyvyys sekä muutto maakunnasta pois. Parhaiten Kainuu voi väestökehitykseensä vaikuttaa kääntämällä maakuntaa vaivaavan muuttotappion muuttovoitoksi, se myös nuorentaa Kainuun ikärakennetta (maakuntaan saadaan työikäistä väestöä).

Aluekehityksen suunnanmuutokseen on merkkejä näkyvissä. Maakuntaan tulleet ja tulossa olevat teolliset investoinnit, kainuulaisten yritysten saamat tilaukset sekä solmimat kaupat luovat työpaikkoja, joihin voidaan kouluttaa ja rekrytoida kainuulaisia sekä houkutella työvoimaa muualta. Työvoiman tarpeen kasvun voi monilla aloilla ennakoida olevan merkittävän suurta. Kainuun pitää todella osata toimia koulutuksessa ja rekrytoinnissa niin viisaasti, ketterästi ja hyvässä yhteistyössä, ettei työvoimapula hidasta investointien toteutumista ja toimialojen kasvua.

Investointien suhteen Kainuun lähivuodet ovat erittäin mielenkiintoisia, sillä uusia investointeja on varmistunut ja neuvottelujen alla esim. biotaloudessa (puutuoteteollisuus, bioetanolin tuotanto, uusi biotuotetehdas, tuulivoimainvestoinnit jne.), kaivostoiminnassa (Sotkamon hopeakaivos, Otanmäen malmikaivos, Terrafamen toiminnan jatkomahdollisuuksien selkeä vahvistuminen jne.), rakentamisessa (Kainuun uusi sairaala, Vuokatin itärinteen ja ydinkeskustan matkailurakentaminen, Kuhmon puukoulu jne.) sekä data-keskustoimialalla. Samoin peliala KAMK:n myötävaikutuksella kasvaa ja alalle syntyy jatkuvasti nuoria ihmisiä työllistäviä uusia yrityksiä. Kainuu on matkailukohteena vetovoimainen. Kainuussa on ainutlaatuinen matkailun, liikunnan ja huippu-urheilun yhdistelmä, joka houkuttelee tänne aktiivisia matkailijoita, kuntoilijoita ja huippu-urheilijoita harjoittelemaan, lomailemaan sekä asumaan, opiskelemaan ja suorittamaan asevelvollisuutta.

Myös yritystoiminnan suhdanteet ja työllisyys kääntyivät vuosina 2016 ja 2015 Kainuussa positiivisiksi. Erityisen suurta kasvua on tapahtunut kaivannaistoiminnassa ja metalliteollisuudessa, joissa on nähtävissä jo työvoimapulaa.

Väestökehityksessä lopulta summautuvat alueen kehitykseen keskeisesti vaikuttavat tekijät: muuttoliike, syntyvyys, kuolleisuus ja väestön ikärakenne. Näihin taas suoraan ja välillisesti vaikuttavat alueen työpaikkojen, työntajien, yritysten sekä koulutus- ja opiskelupaikkojen määrän ja laadun kehitys ja alueen vetovoimaisuus. Useimpia näitä ja erityisesti työpaikkojen ja yritysten määrää voidaan lisätä saamalla alueelle investointeja. Väestötavoitetta keskeisempää on asettaa näille edellä kuvatuille muuttujille selkeät tavoitteet. Väestötavoitteena on kunnianhimoinen ja realistinen tavoite, että vuosikymmeniä jatkunut Kainuun väestön väheneminen saadaan hidastumaan ja lopulta pitkän ajan kuluessa esim. vuoteen 2030 mennessä pysähtymään.

Maakuntahallituksen keskustelussa tärkeää on nostaa esiin maakuntaohjelman tavoitteiden asettamisen ja maakuntaohjelman painopisteiden kannalta keskeisiä asioita. Seurantaraportin antamien viitteiden pohjalta tällaisia voisivat olla mm.:

- investointien lisääminen erityisesti tuotannolliseen toimintaan
- alueen sisäisen ja ulkoisen saavutettavuuden konkreettinen parantaminen
- tulevan maakunnan mahdollisuudet vaikuttavampaan aluekehitystoimintaan ja yhteistyön lisäämiseen maakunnassa.

Kainuu-ohjelman seurantaraportti, tammikuu 2017 on erillisliitteenä.

Erillisliite nro: 3

Lisätietoja aluekehitysasiantuntija Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus keskustelee Kainuu-ohjelman seuranta- ja ennakointiraportin esille nostamista Kainuun tulevaisuuden näkymistä ja merkitsee tiedoksi Kainuu-ohjelman seuranta- ja ennakointiraportin.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.
